

גליון מס' 4 / ר"ח סיוון התשפ"א

פִּיסַת מְדְבָר וְהַר

העלון החודשי של מרכז סיור ולימוד סוסיא

תוכן העניינים

- על הנעשה בביס'ש / עמוד 2
- מעלה חרס בידו- הפינה הארכיאולוגית / עמודים 3-4
- "פְּרִיחַ שְׂדֵה" - תנ"ך במדבר ובהר / עמודים 4
- שֵׁאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם... - הפינה האסטרונומית / עמודים 5
- מעשה שהיה... היום לפני / עמוד 6-7
- "זָרַע וְקָצִיר וְקָר וְחֹם וְקִיץ וְחָרֵף" - על תופעות עונתיות בטבע סביבנו / עמודים 8
- "לנוע לנוע" - המלצות חמות לטיול משפחתי / עמודים 9

מה חדש במסו"ל סוסיא?

וואו, איזה חודש עבר עלינו. אפשר להגיד "ראש השנה" של מדינת ישראל. ימי זיכרון לצד ימי חירות וניצחון. צוות ההדרכה שלנו ארגן טקס מעבר מיום הזיכרון ליום העצמאות לכלל תושבי סוסיא שהיה מהמם! ובאופן כללי ההדרכות שלנו בחודש האחרון עסקו בעיקר סביב אירועי החודש ומה שהם מעוררים בליבנו.

ברוך השם אנחנו גדושים בהדרכות ועבודה אבל אנחנו לא מוותרים בתוך כל העומס על 'פיסת מדבר והר'! ליבנו עם תושבי הדרום שעומדים בחזית אל מול ההפצצות מעזה, ואנחנו שמחים לקבל בזרועות פתוחות את תושבי העוטף אלינו לאירוח במתחם. המשפחות זוכות ליחס חם מתושבי היישוב והמועצה בכלל, וזוכים לפעילויות והפעלות שניתנות להם מאתנו ומתושבי ההר. בתפילה לשגרה בטוחה בקרוב!

ופנינו קדימה- אל הקיץ המתקרב - על הכוונת:

קייטנות סיירות לבוגרי כיתות ז'-ח' 8-4 יולי כ'ד- כ'ח תמוז

מסע נודד לתלמידי תיכון 28-30 יוני י'ח- כ' תמוז

נופש משפחתי במתחם האירוח שלנו, רווי בטיוולים ופעילויות ובקיצור, שווה לעקוב! ממש בקרוב הכל יפורסם.

לעדכונים נוספים מוזמנים לעקוב אחרינו בעמוד הפייסבוק שלנו, באינסטגרם ובאתר האינטרנט של בית ספר שדה.

מעלה חרס בידו- הפינה הארכיאולוגית- ד"ר דורון שר-אבי

בפינה זו נציג מידיי חודש מבט ארכיאולוגי והיסטורי במרחבי ההר, הספך והמדבר- מרחבי המחקר וההדרכה של בית ספר שדה, ובכך נתרום לחן המקום ושורשיו הקדומים-על יושביו

על צלית בקצה המיתר

הפעם נודד מערר החופרים שלנו אל שוליו המערביים של יער יתיר, בפאתיו המזרחיים של הישוב מיתר. זהו אתר קטן ולא כל כך מוכר: חורבת צלית (ח'יר א-צלנתא בשמה הערבי),

האתר הינו שריד של מצודה וישוב קטן לידה, שהתקיימו בשלהי ימי הבית שני וחרבו ככל הנראה בסופו של מרד בר כוכבא. המצודה שכנה על גתו המערבית של נחל אשתמוע המנקז את אגפו הדרומי של הר חברון אל נחל יתיר ונחל באר שבע. אפיקו של הנחל זורם בחורפים גשומים ויש להניח כי אגירת מימיו שימשה את יושבי המצודה בעת העתיקה.

האתר נחפר בשנות השמונים של המאה העשרים על ידי דוד אלון ז"ל, ושוב לפני עשור על ידי אוניברסיטת בן גוריון ואוניברסיטת יורק מקנדה.

הנקודה הגבוהה ביותר במצודה הינה מגדל מבוצר שלמרגלותיו סדורים חדרים סביב חצר מרכזית. גרמי המדרגות מעידים שהמגדל התנשא לשתי קומות או אף יותר. מתחת לחדרים סביב החצר נחצבו חללים שהינם חלק ממערכת מסתור אופיינית למרד בר כוכבא. שני מקוואות טהרה נמצאו בחצר. על טיח הקירות בחלק מן החדרים התגלו עשרות חריתות גרפיטי של דמויות אדם, בעלי חיים כטווסים ואריות ואולי המעניין ביותר: דמות של גלדיאטור! אמנם לא ניתן כיום להבחין בדמויות אלה לאחר שבלו בשיני הזמן מאז החפירה, אך היה בהן די לעבודת מחקר מקיפה שנעשתה על ידי ענת רסיוק מרשות העתיקות. דווקא בגלל ההקשר היהודי המובהק של המצודה- הופעתו של גלדיאטור בגרפיטי מזכירה כי גם יהודים הוצאו אל זירת האמפיתיאטראות בנסיבות שביים על ידי הרומאים במרד בר כוכבא. די להיזכר בדמויות גלדיאטורים יהודים שנמצאו בחרוטות מערת קבורה בחורבת עיטון ליד שקף, המרמזים אולי על מותם בקרבות הדמים בזירת האמפיתיאטרון של בית גוברין הסמוכה. אך למה ללכת רחוק?

האם אין בשירו של לוי קיפניס אודות בר כוכבא והאריה (משנת 1929), הד לשבויים יהודים שמצאו עצמם נלחמים בזירה נגד טורפים?¹

נחזור לחורבת צלית: מבנה החצר חרב בשריפה גדולה, עדות לכיבוש המקום בסופו של מרד בר כוכבא. בפינת אחד החדרים התגלה שקיק בד ובו מטמון מטבעות כסף מימי הקיסרים אספסיאנוס ועד הדריאנוס. מטמון נוסף בן 22 מטבעות ברונזה נמצא מדרום למצודה. אלו הם מטבעות ברונזה מן השנים הראשונה, השנייה והשלישית למרד בר

מטבע מן השנה השלישית למרד בר כוכבא. מצד אחד עץ תמר והכתבת "שמעון" ומצד שני עלה גפן והכתבת "לחרת יחשלם"

¹ לוי קיפניס הסתמך על יצירות יהודיות שראשיתן באמצע המאה ה-19 כאשר הסופר היהודי הוינאי קלמן שולמן, תרגם מגרמנית רומן היסטורי פרי עטו של הרב שמואל מאיר מהוכינגן, ובו מתואר בר כוכבא כמי שהובא אל זירת האמפיתיאטרון על ידי הקיסר הרומי על מנת להיאבק באריה. זהו המקור המוקדם ביותר לאגדה זו, ואין כאן המקום להרחיב.

כוכבא, והנושאים את דגמי עלה הגפן ועץ התמר. המיוחד במטמון זה הוא שמטבעותיו נטבעו בטביעת משנה על ידי המורדים במהלך מרד בר כוכבא. על אחד מן המטבעות ניתן לזהות את שרידי סמלו של הלגיון העשירי. גבריאלה ביכובסקי אשר טיפלה במטבעות אלה, טענה כי נדיר למצוא מטמון שכל מטבעותיו הינם על טהרת הטביעה הבר כוכבאית, ללא נוכחותם של מטבעות נכרים. מלבד שני המטמונים נמצא גם מטבע מימי טיטוס ועליו הדגם של "יהודה השבויה". כמו כן נמצאו מלבד כלי החרס, גם כלי אבן (המעידים על שימוש בידי יהודים מכיון שאינם מקבלים טומאה), כלי זכוכית, מפתחות ברזל ועוד. חופרי האתר ייחסו את זמנו לתקופה שבין מרד החורבן למרד בר כוכבא, ואת סופו לשנה השלישית של מרד בר כוכבא.

חשיבות גבוהה נודעת לחורבת צלית בייחוד על רקע אתרים נוספים וממצאים נוספים באזור זה שבשוליו הדרומיים של הר חברון (מצודות נוספות, כתובת הנצחה של חייל מן הלגיון העשירי, מטבעות בר כוכבאיים באתרים שונים, ועוד). אלה מעידים שהדיכוי הרומי בסופו של מרד בר כוכבא הגיע גם לשוליים הדרומיים של דרום הר חברון ואף אל הנגב הצפוני (לאחרונה אף התגלו שרידיו של כפר יהודי שחרב גם הוא במרד בר כוכבא, באיזור שכונת רמות בבאר שבע). דווקא משום כך, מתעוררת השאלה המסקרנת: הכיצד השתקם הישוב היהודי באזור ומנין צמח להיקפים המוכרים כ 150 שנה לאחר מכן עת החלו להופיע במקורות הישובים היהודים הגדולים באזור (ענים, אשתמוע, רימון, יוטה, סוסיא, כרמל ועוד) אך על זאת בהזדמנות אחרת.

"פְּרִיחַ שְׁדָה" - תנ"ך במדבר ובהר - טל שלם

אזורי המחקר וההדרכה של בית ספר שדה סוסיא- בהר, בספר ובמדבר, רוויים בסיפורים והקשרים תנ"כיים. בפניה זו נעמוד מידי חודש על משהו מן המרחב שלנו בראי התנ"ך והזמן.

מסע ממגילת רות ועד למלכות

"ויהי בימי שפוט השופטים ויהי רעב בארץ. וילך איש מבית לחם לגור בשדי מואב.."

מגילת רות נכתבת בימי השופטים, זמן ביניים שבו אין מנהיג קבוע בארץ ונמצאים בין שופטים למלוכה. במגילה - שאינה נכללת בספר שופטים, אלא קיבלה את השם מגילה ועומדת בפני עצמה, יש הרבה דמויות מיוחדות, והמרכזית שבהם היא כמובן רות, שמתוך צער ומשבר של משפחתה שלה, היא הופכת להיות משושלת הנצח של דוד המלך.

משפחתו של אלימלך גרה בבית לחם שביהודה, ויש לה תפקיד מרכזי ביישוב, אבל הם מחליטים על דעת עצמם לרדת לשדי מואב - אותו עם שהחטיא את עמ"י, כי יש רעב בארץ, וזה עניין שמאפיין את תקופת השופטים - "איש בעיניו הישר יעשה". שם מאבדת המשפחה את שני הבנים ואת אלימלך עצמו, ונעמי, אשת אלימלך, נשארת לבדה עם שתי כלותיה. בשלב הזה היא כמו מתפקחת ומבינה שהם צריכים לחזור לא"י, והיא משלחת את כלותיה שיחזרו לארצן ויתחתנו בשנית.

בשעת משבר זו, רות מגלה נחישות, אומץ לב ואפילו מנהיגות, ונשארת עם נעמי וחוזרת איתה לבית לחם - "כי אל אשר תלכי אלך... עמך עמי וא-לוקיך א-לוקי"

מפה, כל המערכה של סיפור המגילה מתרחש בשדה, בחיטים, ממש בתקופה זה של השנה. פגישתם של בעז ורות מתרחשת לראשונה בשדה, ולאחר מכן בגורן - מקום בו מרכזים את החיטים, ואחר כך דשים אותה ומפרידים בין הגרגירים למוץ, שהוא קליפת הגרגר.

"ויהי ביתך כבית פרץ אשר ילדה תמר ליהודה..."

בעז מתחתן עם רות ומהם נולד ילד-עובד. שושלת דוד מתחילת ממשבר, מעשה קשה של תמר ויהודה, עוברת ברות המואביה, שעזבה הכל ודבקה בנעמי, עד דוד המלך - שגם כאשר הוא נמלך כבר למלך, עדיין הוא עובר הרבה משברים וקשיים עם שאול עד שיושב על כיסא המלכות, וכל זה קורה במרחב שלנו, מרחב של יהודה, מרות עד דוד.

גיבורי התנ"ך, ובפרט במגילה, מטביעים בנו את החותם של גיבורי ישראל - שצמחו לגדולה מתוך משבר, ומתוך חושך - נגלה אור.

שְׁאוּ-מָרוֹם עֵינֵיכֶם... – הפינה האסטרונומית - בארי בלויגרונד

בשנים האחרונות, מתמחה מרכז סיוור ולימוד סוסיא, בזכות פעילותה של "הדובה הגדולה", באסטרונומיה תצפיתית לילדים ובני נוער. בפינה זו נשתף מידי חודש בחוויות האסטרונומיות המתרחשות אי שם לנגד עינינו, בכיפת השמים מעלינו, במקביל ממש לחיינו על פני כדור הארץ.

"החודש הזה לכם..."

המצווה הראשונה בתורה - קידוש החודש, והעוזרת הראשית של עם ישראל היא הלבנה - הירח. כאשר היא מתחדשת, אנו יכולים להכריז על חודש חדש!

בתחילת החודש - לא רואים את הירח, בגלל שהוא בתחילת הסיבוב - בקו אחד עם השמש. וכשהיא זורחת היא מאירה ולא רואים אותו. בראש החודש, אחרי שהירח התקדם מעט, רואים בננה קטנה ודקה ☾. זהו המולד - ואפשר להכריז על חודש חדש!

כך מתחילה המחזוריות הידועה - הירח מתמלא לאט, עומד במלואו באמצע החודש (אז הוא גם בשמיים כל הלילה), אח"כ הוא מתרוקן עד לבננה קטנה הפוכה, ועד שהוא נעלם לגמרי וזורח שוב.

טריק לישראלים יודעי כתב עגול ☾ - איך לדעת אם הבננה הקטנה היא של החודש החדש, או של סוף החודש לפני ההעלמות?

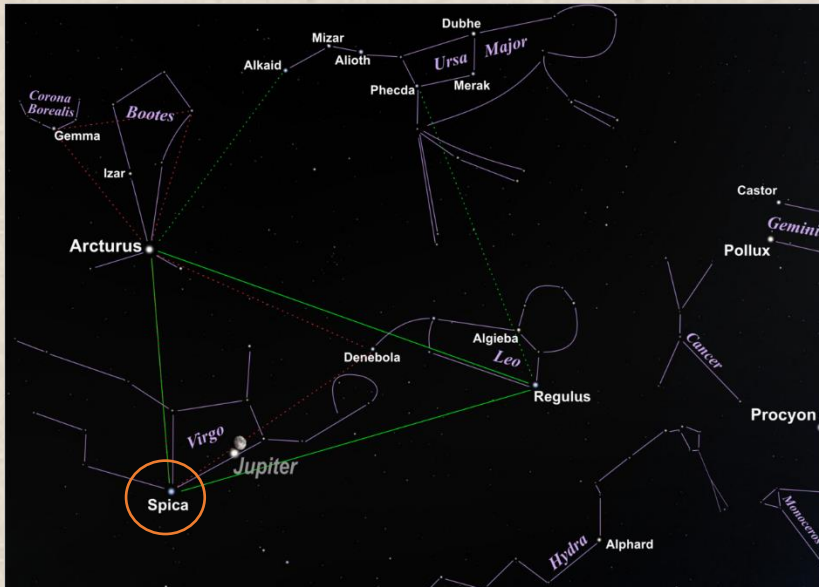
מוסיפים לבננה צ'ופצ'יק קטן מעל. אם מתקבלת האות ז זה אומר שהירח זורח ומתמלא כמו כל תחילת חודש, ואם מתקבלת האות ג, הירח גורע, ומתחסר כמו כל סוף חודש.

גם לוח השנה המוסלמי קשור לירח. חודש הרמאדן, שממש מסתיים בימים אלה, (אגב, זה שם של חודש, לא של חג) ובו נוהגים המוסלמים לצום, נקבע על פי הירח. שלא כמו ביהדות המודרנית, שמשתמשת בלוחות שנה קבועים מראש, המוסלמים נוהגים גם כיום לצפות במו עיניהם במולד הלבנה. רק לאחר שבית הדין בסעודיה הכריז על המולד, מתחיל החודש ולאחר סיומו מתחיל חג "עיד אל פיטר".

המוסלמים נסמכים על הירח בלבד, בעוד שלוח השנה היהודי מתחשב גם בשמש - כדי שנוכל

לחגוג בזמן את חודש האביב - "שמור את חודש האביב". בפסח צריכה להיות עונה מתאימה כדי להקריב קורבן שעורים ובשבעות - זמן קציר החיטים. ולכן פעם בכמה שנים מעברים את חודש אדר. אשר על כן חודש סיוון תמיד יוצא בזמן קציר החיטים.

גם בשמיים יש סימן. בימים אלו במרכז השמים בלילה נמצא משולש האביב, אחד מכוכביו הוא "ספיקה" ממזל בתולה (ספיקה בלטינית זה "שיבולת חיטה"). כבר בשנים קדמוניות שמו לב שבתקופה זו זה זמן קציר חיטים. אתם מוזמנים לחפש את כוכב ספיקה, במזל בתולה, ואת כל משולש האביב.

מעשה שהיה... היום לפני... – יסכה בן-הר

כל יום ושעה בחיינו הופכים מבלי משים לרגעים היסטוריים של ממש, אם רק ניצוק משמעות לרגעים אלו. האם בעוד 100 שנה, מעשינו יופיעו בפנינת ההיסטוריה "היום לפני"? בפינה ההיסטורית נעלה מידי חודש אירועים היסטוריים מרתקים בתולדות העם והארץ, שהתרחשו בחודש זה, שהרי עם ללא עבר "ההווה שלו דל ועתידו לוט בערפל".

כשנגיע לגשר- נפוצץ אותו

ליל הגשרים- מבצע מרכולת

בסיום מלחמת העולם השנייה התעוררה תקווה בישוב היהודי בארץ ישראל שיחול שינוי במדיניות הבריטית וששערי העלייה יפתחו לטובת פליטי השואה מאירופה. אולם, הממשלה הבריטית לא שינתה את מדיניות ההגבלות על העלייה ואף החליטה להקשות ולהחמיר על כך ולהגביל עוד יותר את כניסת היהודים לארץ.

הישוב היהודי בארץ ישראל החליט להקים את תנועת המרי העברי, שכללה את כל המחנות שפעלו באותן השנים, על מנת לפגוע בבריטים ובכך לקדם את רעיון המדינה העברית. הגדולה שבפעולותיה של תנועת המרי הייתה ליל הגשרים.

פעולת ליל הגשרים באה כתגובה לסירובה של ממשלת בריטניה לקבל את המלצות הוועדה האנגלית- אמריקאית, בהן המלצה להתיר כניסה של מאה אלף יהודים משארית הפליטה לארץ ישראל.

ארץ ישראל בתקופת המנדט הבריטי הייתה מחוברת לשכנותיה על ידי גשרים ורכבות שאפשרו שינוע של אנשים, סחורות וצורכי הצבא הבריטי, בין הארצות הסמוכות. מטרת המבצע הייתה לנתק את הארץ משכנותיה ובכך לשבש את תפקודו של שלטון המנדט באזור.

המניע העיקרי למבצע זה היה הרצון להוכיח לבריטים שלא יהיה שקט בארץ ללא ביטול מדיניות "הספר הלבן", הפוגעת בזכות היהודים לעלייה והתיישבות.

מניעים נוספים היו המחשת העוצמה הצבאית של הישוב היהודי, הוכחת היכולת של היהודים לפגוע בעורקי התחבורה ההכרחיים לצבא הבריטי ובכך לפגוע ביוקרה של בריטניה בתור המעצמה החזקה במזרח התיכון.

המבצע, ששמו הרשמי היה מבצע "מרכולת", בוצע בלילה בין ה-16 וה-17 ביוני 1946. המשימה הייתה לחבל ב-11 גשרים שחיברו את ארץ ישראל עם מדינות ערב השכנות - לבנון, סוריה, עבר הירדן ומצרים, והיא הוטלה על ארבעה גדודים של הפלמ"ח.

11 גשרים פוצצו בבת אחת ברחבי הארץ. ברוב המקומות הפעולה עברה ללא תקלות, בכמה מהם חשו משמרות הבריטים בלוחמים ופתחו באש, מה שהוביל לפיצוץ הגשרים תוך כדי חילופי יריות. רק במקום אחד קרתה תקלה רצינית - גשרי א-זיב (אכזיב).

שני הגשרים שכנו על דרך החוף חיפה - צור, האחד בכביש אל ראש הנקרה והשני במנהרה חצובה בהר, בתוכה עברה מסילת הרכבת. תחת שני הגשרים עבר נחל כזיב. על הגשרים שמרו נוטרים ערביים מצוידים במקלעים. האזור היה מאוכלס כפרים ערביים ומתקנים בריטיים רבים, ואילו הישובים היהודים באזור, שאליהם תוכננה הנסיגה, היו מרוחקים.

הכוח יצא מקיבוץ מצובה והגיע לחורשה סמוכה לגשרים מוקדם מהמתוכנן. הלוחמים עצרו והמתינו לשעת האפס, 23:30. בחורשה הם נתקלו בשני ערבים, ששאלו אותם מי הם. הלוחמים הגיבו באנגלית כדי שיחשבו שהם כוח סיוור בריטי והערבים המשיכו בדרכם. לאחר מספר דקות הכוח המשיך בתנועה לעבר הגשרים, שם הם התגלו על-ידי הנוטרים הערבים ששמרו במקום. אלה פתחו באש חזקה שממנה נהרג יחיעם וייץ, קצין ההדרכה של הפלמ"ח.

החבלנים הגיעו עם חומרי הנפץ אל מתחת לגשר הרכבת והחלו בהנחתו. לפתע, אירעה התפוצצות גדולה, כנראה מפגיעת כדור במטען חומרי חבלה. הגשר נהרס וקרס. 13 לוחמים נהרגו, ביניהם מפקד הפעולה, נחמיה שיין. הכוח נסוג לעבר מצובה וחניתה, על אף שגשר הכביש לא פוצץ. מספר לוחמים פצועים התחבאו במערה סמוכה, שם נאלצו לחכות במשך שבוע, עד שחלפה סכנת ההתגלות.

יחד עם פעולת פיצוץ הגשרים נעשו מספר פעולות הסחה והטעייה במקומות שונים בארץ, על מנת למנוע מהבריטים את הידיעה איפה יונחתו עליהם המהלומות הבאות.

עניין נוסף במבצע זה היה הנסיגה. על מנת שעקבות הלוחמים לא יגיעו לישובים הסמוכים, שעלולים לשלם מחיר כבד על כך, הוחלט לסגת למקומות מרוחקים שהבריטים לא יוכלו לחשוב עליהם ולקשר אותם לפעולות שנעשו. כך, במקום שהחוליה שפוצצה את גשר אלנבי, על יד יריחו, תיסוג לקיבוץ בית הערבה, הם ירדו לחוף ים המלח, משם הפליגו בסירה לראס פשחה ולאחר מסע של יום ולילה הגיעו לקיבוץ רמת רחל הסמוך לירושלים.

השלטונות הבריטיים הגיבו על מבצע ליל הגשרים בזעם. כעבור פחות משבועיים ב-29 ביוני 1946, ביצעו את "השבת השחורה" – במסגרתה נערכו מעצרים המוניים וחיפושי נשק בכל רחבי הארץ.

למרות שהניסיון לפוצץ את גשרי אכזיב נכשל, מבצע מרכולת השיג את מטרותיו. פיצוץ הגשרים ניתק את ארץ ישראל משכנותיה למספר חודשים ועד שחלקם שוקמו, יוקרתה של בריטניה נפגעה.

אין ספק כי פעולת ליל הגשרים החישה את סיום המנדט הבריטי בארץ ישראל ובכך קידמה את רעיון המדינה שבדרך.

גשר אלנבי לאחר שפוצץ

זרע וְקָצִיר וְקָר וְחֶם וְקִיץ וְחֹרֶף - על תופעות עונתיות בטבע סביבנו - עדי בהלול

"איך שגלגל מסתובב לו..."- לוח השנה מסתובב ועימו הטבע במחזוריות מפעימה, לובש ופושט צורה, מחליף גוונים, שוקט ורוחש ושוב שוקט. בפניה זו נעצור מידי חודש להתבונן במה שהטבע מזמן בה בעת, בבחינת "ואיך זיל גמור" וצא לטבע לחוש כמו עיניך...

"רימון מצא, תוכו אכל, קליפתו זרק" (בבלי, מסכת חגיגה - דף ט"ו, עמוד ב).

רימון מצוי, ממשפחת הכופריים, עץ- שיח שגובהו נע בין 2-6 מטר.

עליו מסורגים, מאורכים ומבריקים וקצות ענפיו דוקרניים. בחורף משיר הרימון את עליו ובתחילת האביב הוא שב לבלב. כעבור מספר חודשים, בתחילת הקיץ הרימון מתחיל בפריחתו. פרחיו אדומים ומכילים שישה עלי כותרת העולים מתוך גביע נוקשה דמוי כד ששוליו מפוצלים כמעין כתר. מתוך גביע זה מתפתח פרי הרימון.

הפרי מבשיל בסתיו לאחר גדילתו בקיץ. הפרי, כידוע לכולנו מעוטר בקצהו בכתר או בלשון חז"ל "נץ". "...הַפְּרָחָה הַגֶּפֶן, הַנִּצּוֹ הַרְמוֹנִים" (שיר השירים ו, יא)

בכל פרי מצויים מאות זרעים בעלי ציפה עסיסית בצבעים ורוד- אדמדם ומפריד בין שורות הזרעים מחיצות דקות לבנות.

מחזוריותו של הרימון מתרחשת בהתאם לעונות השנה, בחורף עליו של העץ נושרים וצומחים מחדש באביב, בקיץ מגיעה הפריחה ולאחריה הבשלת הפרי בסתיו.

הרימון, זהו פרי גר בארץ, הוא הובא לפני אלפי שנים מאזור הים הכספי (איראן) אל כל ארצות אגן הים התיכון.

הרימון שימש במהלך השנים לשימושים רבים כגון צביעת בדים, רפואה ועוד.

"אַרְץ חֶטָה וְשַׁעֲרָה וְגֶפֶן וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שָׁמֶן וְדָבָשׁ"

הרימון, אחד משבעת המינים שנתברכה בהם ארץ ישראל. לאורך הדורות נראה בתנ"ך איזכורים של עץ הרימון המסמל שפע, ברכה ויופי. בכל שנה בראש השנה אנו מתפללים שירבו זכויותיו כרימון, בבתי כנסיות שנמצאו בארץ מתקופות שונות לאורך ההיסטוריה היהודית נמצא סמלים של שבעת המינים וביניהם רימון (לדוגמא בית הכנסת העתיק בסוסיא מתקופת המשנה והתלמוד) ועוד.

אם נחזור לציטוט הפותח את המדור, נראה משל על רבי מאיר שלמד מ"אחר" - אלישע בן אבויה וגם כאשר יצא לתרבות רעה אמר עליו רבי מאיר בעל הנס את המשפט הזה.

רצה לומר שעל האדם למצוא את הטוב שיש בזולתו ולא לדחותו בגלל התנהגותו הרעה.

חודש שמח מלא פריחה וראיית הטוב, בתפילה לבשורות טובות בע"ה.

"לנוע לנוע" - המלצה לטיול משפחתי - אוריה פנינגשטיין

"לנוע, לנוע בעקבי הצאן, לנשום אויר, להיחשף קצת לרוח, לגשם, לדברים מאוד מטהרים. כשמעיזים לצאת, זוכים להרבה ברכה במפגש החי עם העולם" (יאיר הר סיני)

הפעם - גבי רחף

נחל רחף הינו אחד המרשימים בנחלי מדבר יהודה. ראשיתו קילומטרים בודדים מצפון לערד, והוא נשפך לתעלת הלשון, מעט מדרום למצדה. החלק המרשים ביותר של הנחל הינו הקטע הקצר בו חוצה הנחל את מצוק ההעתקים, בקניון אדיר ובו שפע מפלים גבוהים וגבים עמוקים.

הרבה מכירים את נחל רחף בעיקר מפני שהחלק הקניוני שלו ידוע כמדהים לגלישה בסנפלינג. אבל אנחנו נתמקד בחלק הכי תחתון שלו, במקום שהקניון נפתח והנחל נשפך ללשון של ים המלח. קצר יותר, קרוב לכביש ומתאים יותר להליכה רגלית משפחתית.

השם העברי לנחל ניתן בשנים הראשונות לאחר הקמת המדינה. שמו הערבי הוא "ואדי חפף". זאב וילנאי הציע כי המקור הוא "חפף", קל. אחרים מציעים את הפירוש "רשרוש כנפיים". כך או כך, הנחל כל כך מרהיב ביופיו, שכשתתחילו להלך בו תרגישו איך אתם מרחפים בין שמים וארץ.

את המסלול אנחנו מתחילים ומסיימים באותה נקודה - חניון נחל רחף.

אופי המסלול: אורך המסלול הוא כ-3 ק"מ סה"כ, הלוך חזור. לתשומת לבכם: הירידה ממשטחי הסלע שסביב הבריכות אינה קלה, ודורשת תשומת לב ומעט מאמץ.

הוראות הגעה: נוסעים על כביש 90. מעט דרומית למצדה תראו שלט "נחל רחף", רחבת כורכר ופח ירוק. זו נקודת ההתחלה של המסלול ולשם תחזרו בסופו.

אפשר גם לכתוב בוויז "חניון נחל רחף".

תיאור המסלול הרגלי: מחניון נחל רחף הנמצא מערבית לכביש 90 נתחיל לעלות במעלה רחף המסומן ירוק. זהו מעלה עתיק ותלול, המתגבר על הפרש גבהים של כ-250 מ' עד לרמת מדבר יהודה. עם זאת, אנו לא נגיע עד לראש המעלה. מהשביל נשקפים נופי מצוק ההעתקים ובתרוונות החוואר שלמרגלותיו. לאחר כ-600 מ' של טיפוס די תלול ניפגש בסימון שחור היורד למפל האחרון בנחל רחף. אנו נמשיך עם הסימון הירוק עוד כ-300 מ' עד למפגש עם סימון כחול איתו נרד במתינות בשביל צר עד לנחל. עד שבסופו של דבר נגיע למקבץ גבים מרהיבים במרכז קניון הנחל.

אזהרה

המסלול עובר בתוך הנחל, בשל כך יש לוודא לפני הטיול שלא נשקפת סכנת שטפונות. אין להגיע אליו במידה וקיימת אזהרת שטפונות, ובחודשי החורף יש להתעדכן לגבי מזג האוויר.

לייעוץ, הכוונה והדרכה, ניתן לפנות לעינב במרכז ההזמנות של בית ספר שדה סוסיא: 02-9961148 מוזמנים לפנות אלינו דרך האתר <http://www.susya.org.il> / בדוא"ל susya@susya.org ובפייסבוק מרכז סיור ולימוד סוסיא.

